

بررسی مسائل کشورها

نگاهی به اوضاع اقتصادی امارات متحده عربی

وضعیت طبیعی:

دی مبارد.

وسعت و موقعیت جغرافیایی:

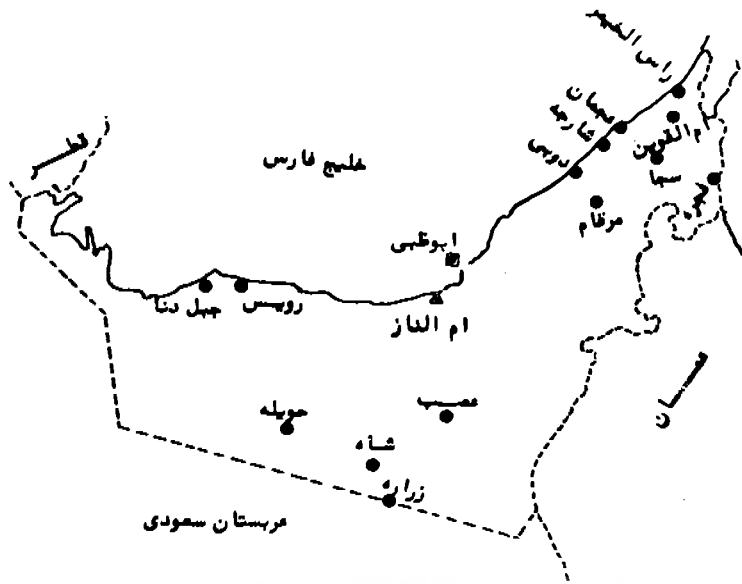
سرزمین امارات متحده عربی در شرق شبه جزیره عربستان و جنوب شرقی خلیج فارس قرار دارد. این کشور از شرق با کشور عمان و از جنوب با عربستان هم مرز است. طول خطوط ساحلی این سرزمین در حدود ۷۰۰ کیلومتر است.

امارات متحده عربی از هفت امیرنشین تشکیل شده که از غرب به شرق عبارتند از: ابوظبی، دبی، شارجه، عجمان، ام القوین، رأس الخیمه و فجیره. در میان این امیرنشین ها فقط فجیره در کنار دریای عمان واقع شده و بقیه در ساحل جنوبی خلیج فارس قرار دارند.

وسعت این سرزمین حدود ۷۷۷۰۰ کیلومتر مربع می باشد.

پایتخت امارات متحده عربی شهر ابوظبی است که از با و استخراج نفت در این کشور برای این شهر برنامه های وسیعی در نظر گرفته شده است.

سرزمین امارات متحده عربی از فلات خشکی تشکیل شده که بخشی از رشته کوه های حجر - که تنها بلندی های این سرزمین محسوب می شوند - در شرق آن قرار گرفته اند. بلندترین قله رشته کوه های مذکور در خاک این کشور ۲۶۰۰ متر ارتفاع دارد. قسمت اعظم مناطق ساحلی و مرکزی این سرزمین دارای آب و هوای گرم و مرطوب و در مناطق جنوبی و دور از دریا دارای آب و هوای گرم و نسبتاً خشک می باشند. گرمترین ماه های این سرزمین ماه های تیر و مرداد و شهریور است. میانگین درجه حرارت در ماه های تیر و مرداد ۳۴ درجه سانتی گراد و در ماه دی ۱۸ درجه سانتی گراد و میانگین گرما در سراسر سال ۲۱ درجه سانتی گراد است. میزان رطوبت در پاره ای از اوقات به ۱۰۰ درصد میرسد ولی هر چه بیشتر از ساحل بداخل شبه جزیره عربستان پیش میرویم از رطوبت کاسته می شود. ۵۰ درصد باران سالیانه این سرزمین در ماه های آذر و

مذهب: اکثریت ساکنان این سرزمین مسلمان و سنی مذهبند در حالی که حدود ۲۰ درصد از مسلمین امارات را شیعیان تشکیل می‌دهند.

نژاد و اقلیت‌های نژادی: اکثریت جمعیت امارات از نژاد سامی و آریائی اند. عده‌ای سیاهپوست نیز که از اعقاب بردگان افریقایی هستند ساکن امارات میباشند.

زبان: زبان رسمی مردم امارات، عربی است. زبان عربی مردم ساکن خلیج مشابه زبان عربی مردم عربستان سعودی و عراق است و با زبان عربی مردم مصر و لبنان تفاوت دارد. زبان انگلیسی هم معمولاً در بین بازرگانان و مسئولین رایج است و بعنوان زبان دوم در سطح متوسطه نیز تدریس می‌شود.

جمعیت: بر اساس آمارهای ارائه شده، جمعیت امارات طی بیست سال گذشته رشد چشمگیری داشته و از رقم ۱۷۰ هزار نفر در سال ۱۹۶۷ به ۱,۴۳۰,۰۰۰ نفر در سال ۱۹۸۷ بالغ گردیده است که در این میان مهاجرت به این کشور از مهمترین عوامل افزایش جمعیت بشمار می‌آید. براساس برآورد سال ۱۹۸۵، ابوظبی ۴۱/۳ درصد از کل جمعیت این کشور را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعد بترتیب دویسی (۲۵/۸ درصد)، شارجه (۱۶/۶ درصد)، رأس الخیمه (۷/۲ درصد)، فجیره (۳/۴ درصد)، ام القویین (۱/۸ درصد) و عجمان (۴ درصد) قرار گرفته‌اند. طی سال ۱۹۸۷ تراکم جمعیت در هر کیلومتر مربع از این کشور، ۱۸/۴ نفر بوده است. جمعیت مردان در این کشور بمراتب بیشتر از جمعیت زنان میباشند.

جمعیت امارات متحده عربی در بین سالهای ۱۹۶۷ تا ۱۹۸۷ از ۱۷۰ هزار نفر به ۱,۴۳۰,۰۰۰ نفر افزایش داشته است.

این منطقه تغییر کلی یافت. از زمان استقلال (سال ۱۹۷۱) به بعد گامهای سریع تری در این زمینه برداشته شد که به ایجاد کشور فدرال امارات متحده عربی منتهی گردید. اکنون شالوده اقتصادی این کشور بر پایه نفت و گاز استوار است که تولید کننده اصلی آن ابوظبی می باشد. علی رغم پیشرفتی که در جهت یکپارچگی سیاسی و فرهنگی بین این امیرنشین ها صورت گرفته، لیکن در خط مشی های اقتصادی، هماهنگی کمتری وجود دارد. ثروت ابوظبی سبب تسلط بر دیگر امارات گردیده اما در ضمن عامل اساسی یکپارچگی امارات نیز هست. دویی در این کشور بعنوان یک مرکز عمده تجاری به موفقیت های چشمگیری نائل آمده است که این خود نقش اساسی را در اقتصاد این کشور ایفا می نماید. در بین سالهای ۱۹۷۲ تا اواسط سال ۱۹۷۷، اقتصاد کشور همواره با نرخهای بالای رشد بوده بطوری که تولید ناخالص داخلی به قیمت های سال ۱۹۸۰، از ۱۷/۱ میلیارد درهم طی سالهای ۱۹۷۲ به ۷۱/۲ میلیارد درهم در سال ۱۹۷۷ رسیده است. در این دوره تعداد زیادی مهاجر وارد امارات شدند و بعضی از بانکهای خارجی در این کشور فعالیت خود را آغاز نمودند. از سال ۱۹۷۷ تا ۱۹۷۸ اقتصاد

آموزش: امارات متحده عربی در گسترش آموزش و پرورش کوششهای زیادی نموده بطوری که تعداد دانش آموزان در دهه ۱۹۸۰ نسبت به دهه قبل به بیش از ۱۰ برابر افزایش یافته است. در سال ۱۹۸۵ حدود ۱۷۰ هزار نفر دانش آموز در مدارس دولتی و ۹۰ هزار نفر در مدارس خصوصی مشغول تحصیل بوده اند. نرخ باسوادی در کشور ۶۸/۶ درصد (۷۱ درصد برای مردان و ۶۱ درصد برای زنان) می باشد.

بهداشت و درمان: خدمات بهداشتی و درمانی در امارات متحده عربی رایگان است و همه اتباع امارات و کلیه کسانی که در این سرزمین کار یا زندگی می کنند می توانند به رایگان از این خدمات برخوردار شوند.

اوضاع اقتصادی:

تاریخچه: تا پیش از کشف نفت، اقتصاد شیخ نشین ها بر اساس صید مروارید، ماهیگیری، تجارت و کشاورزی محدود، استوار بود. از سال ۱۹۵۸ هنگامیکه نفت برای اولین بار در سواحل ابوظبی کشف شد و خصوصاً از ژوئن ۱۹۶۲ هنگامیکه برای اولین بار نفت به خارج صادر گردید، اقتصاد

تولید کننده عمده نفت را باعث شد. در سال ۱۹۸۲، تولید نفت این کشور طی یکسال بیش از ۱۸ درصد کاهش یافت و تولید ناخالص داخلی (بقیمت سال ۱۹۸۰) از ۱۰۹/۸ میلیارد درهم در سال ۱۹۸۰ به ۹۸/۴ میلیارد درهم در سال ۱۹۸۳ رسید. با توجه به اینکه درآمد نفت، که ۹۰ درصد از کل درآمدهای ارزی کشور را تشکیل می دهد، در سال ۱۹۸۲، بیش از ۱۴/۵ میلیارد دلار بود، در سال ۱۹۸۳ به کمتر از ۱۱/۵ میلیارد دلار تنزل کرد.

امارات متحده عربی همچنین از پدیده خروج اموال داخلی به خارج از کشور رنج می برد که علت این امر عدم امکانات سرمایه گذاری در داخل کشور اعلام شده است. کاهش هزینه های دولت نیز باعث کاهش میزان تقاضا برای کالاها و خدمات گوناگون شده که این امر بطور اعم باعث رکود بازرگانی و امتناع سرمایه گذاران از سرمایه گذاری بیشتر در طرحها گردیده است. در سالهای اخیر افزایش چشمگیری در تعداد حواله های بانکی ارسالی از داخل این کشور بسوی بانکهای کشورهای غربی مشاهده شده است. سرمایه گذاری در کشورهای غربی و دیگر کشورهای جهان نیز عاملی شده تا بخش قابل توجهی از امکانات امارات به جهان غرب انتقال یابد. این مسائل عمده تاً بدلیل زمینه های رقابتی بین امیرنشینها و فقدان برنامه های فدرالی بوجود آمده است.

کشور انقباض شدیدی را تجربه نمود که مهمترین تأثیر آن بر اقتصاد بخش خصوصی شارجه، رأس الخیمه و کمی هم بردویی وارد آمد. فعالیتهای اقتصادی مجدداً در سال ۱۹۷۹ - ۸۰ به اوج خود رسید. وقایع سیاسی در خلیج فارس بویژه، انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران موجب شد تا درآمدهای نفتی امارات ناگهان از ۱۲/۹ میلیارد دلار در سال ۱۹۷۹ به ۱۹/۶ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۰ برسد. هزینه های دولتی در ابوظبی - که در سال ۱۹۷۹ کاهش یافته بود - در سال ۱۹۸۱ بنحو چشمگیری افزایش یافت.

یکی از مسائل مهمی که این کشور با آن مواجه است، وابستگی جامعه تجاری دویی به وضعیت اقتصادی ایران است. صادرات مجدد به ایران از ۱/۲۸ میلیارد درهم در سال ۱۹۸۰ به ۷۰۴ میلیون درهم در سال ۱۹۸۱ کاهش یافت و به ۱۹۰ میلیون درهم در سال ۱۹۸۲ رسید. و همسین امر سبب ورشکستگی برخی از بازرگان امارات گردید.

مسئله دیگر، موقعیت مطلوب بازار نفت در سال ۱۹۷۹ - ۸۰ بود که بتدریج بی ثبات گردید. بدون شک، شرایط و اوضاع کنونی نفت از سال ۱۹۸۲ به بعد یکی از دلایل اصلی بحران اقتصادی کشور امارات بوده است. کاهش پیوسته تقاضای نفت و پائین آمدن قیمت های جهانی آن، کاهش درآمد ناشی از فروش نفت در دو شیخ نشین

میزان تولید ملی و چگونگی رشد آن:

علی‌رغم اینکه در دهه ۱۹۶۰، تولید ناخالص داخلی از رشد قابل ملاحظه‌ای برخوردار نبوده اما در عوض دهه ۱۹۷۰، شاهد رشد فزاینده تولید ملی بوده است، بنحویکه میزان تولید ناخالص داخلی بقیمت جاری از رقم تقریبی ۲۵۷ میلیون دلار در سال ۱۹۶۷ به ۹۲۹ میلیون دلار در سال ۱۹۷۱ رسید که پس از اولین دوره افزایش در قیمت‌های نفت، میزان تولید ملی در سال ۱۹۷۴ از مرز ۷/۸ میلیارد دلار نیز گذشت، بنحویکه نسبت به سال ۱۹۷۱ بیش از هشت برابر گردید. در دهه ۱۹۸۰ بدلیل نوسانات شدید در قیمت نفت و کاهش چشمگیر آن، این رشد ادامه نیافت و بااستثنا سالهای ۱۹۸۰ و ۱۹۸۱، برای سایر سالها (تا سال

خدمات بهداشتی و درمانی در امارات متحده عربی رایگان است و همه اتباع این کشور و کلیه کسانی که در این سرزمین کار یا زندگی می‌کنند می‌توانند به رایگان از این خدمات برخوردار شوند.

از ۱۴۰ درصد رشد داشته است. این رقم در سال ۱۹۸۱ به اوج خود که رقمی بالغ بر ۳۱۱۲۱ دلار بود رسید که در بین کشورهای دنیا بی نظیر بود. لیکن از سال ۱۹۸۲ به بعد تولید سرانه کشور بسرعت کاهش یافت و در سال ۱۹۸۶ به پایین‌ترین حد خود از سال ۱۹۷۴ به بعد (۸/۱۵۴۵۵ دلار) رسید. در سال ۱۹۸۷ تولید سرانه این کشور با اندکی افزایش به ۱۶۱۹۱/۶ دلار رسید.

این کشور رشد منفی را تجربه نموده است. بنحویکه تولید ناخالص داخلی از ۳۲۹۸۰ میلیون دلار در سال ۱۹۸۱ به ۲۳۱۵۴ میلیون دلار در سال ۱۹۸۷ بالغ گردید.

تولید سرانه امارات متحده عربی بدلیل افزایش قیمت نفت در سال ۱۹۷۳، بشدت افزایش یافت و از ۷۵۶۸ دلار در سال ۱۹۷۳ به ۱۸۲۶۷ دلار در سال ۱۹۷۴ رسید، که بیش

تولید ناخالص داخلی و سرانه (بقیمت جاری) امارات متحده عربی برای سالهای

۱۹۸۷ - ۱۹۸۰

واحد: میلیون دلار (دلار)

۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	۱۹۸۱	۱۹۸۰
۲۳۱۵۴	۲۰۳۲۹	۲۷۰۷۷*	۲۷۷۳۱	۲۸۰۳۱*	۳۰۶۱۸ *	۳۲۹۸۸*	۲۹۶۱۷
(۱۶۱۹۱/۶)	(۱۵۴۵۵/۸)	(۲۰۳۵۹)	(۲۱۸۳۵)	(۲۳۱۶۶)	(۲۶۸۵۸)	(۳۱۱۲۱)	(۳۰۲۲۱)

* : تجدید نظر شده

OPEC, *Annual Statistical Bulletin* (OPEC, 1987).

مأخذ:

نفت برای رشد اقتصادی کشور از سال ۱۹۸۰ همچنان حیاتی باقی مانده است. سهم نفت در تولید ناخالص داخلی امارات متحده عربی در سال ۱۹۸۷، ۳۷ درصد بوده است. بخش صنعت نیز در سال ۱۹۸۷ در حدود ۱۱ درصد از تولید ناخالص داخلی را بخود اختصاص داده است که در مقایسه با ۳/۸ درصد در آغاز دهه ۱۹۸۰ رقم قابل ملاحظه‌ای گردیده است. با وجودیکه ارزش تولید اکثر بخشهای فعال اقتصاد در تولید ناخالص داخلی طی سال ۱۹۸۶ کاهش یافته اما در عین حال خدمات دولتی در ارتباط با سیاست‌های دولت (بمنظور تأمین و ارائه خدمات رفاهی گوناگون) علی‌رغم کاهش درآمدهای نفتی افزایش یافته است و از ۱۱ درصد تولید ملی در سال ۱۹۸۵ به ۱۷ درصد در سال ۱۹۸۶ بالغ گردیده است. ضمن اینکه سهم این بخش در سال ۱۹۸۷، ۱۵ درصد

چگونگی تغییر شاخص قیمتها:

بدنبال کاهش ارزش دلار در برابر ارزهای معتبر جهان امارات متحده عربی نیز شاهد یک کاهش همه جانبه در اجاره‌بها و قیمت بعضی از کالاهای مصرفی بوده است. بانک مرکزی این کشور نرخ تورم را در سال ۱۹۸۷، ۵/۶ درصد اعلام نمود.

سهم هریک از بخشهای مختلف اقتصاد و در تولید ملی:

اهمیت نفت خام در اقتصاد امارات متحده عربی، بواسطه سهمی که در تولید ملی دارد مشخص می‌گردد. با وجودیکه در سال ۱۹۸۶ سهم نفت در تولید ناخالص داخلی به پایین‌ترین حد خود یعنی به ۳۲ درصد کاهش یافت لیکن جریانات بازار

زمینه پُر نمودن مشاغل خالی وضع نموده و شرکتها را ملزم کرده است که چنانچه نیروی‌های داخلی با کارآیی مناسب در دسترس هستند به سراغ نیروی‌های خارجی نروند.

براساس تحقیقات صورت گرفته و در مقاله‌ای که در کنفرانس فجیره (کنفرانس کشورهای عرب خلیج فارس در زمینه مدیریت منابع انسانی) ارائه شد تا سال ۲۰۰۰ تقریباً ۳ میلیون کارگر مهاجر خارجی و ۹۷۹۰۰۰ کارگر بومی در امارات متحده عربی وجود خواهند داشت. همچنین در حال

بوده است. از بخشهای مهم دیگر می‌توان به تجارت و هتل‌داری (۱۱/۳ درصد در سال ۱۹۸۷) و ساختمان (۱۰/۶ درصد در سال ۱۹۸۷) اشاره نمود.

حجم و ترکیب اشتغال در بخشهای مختلف اقتصاد:

کل نیروی کار امارات متحده عربی در سال ۱۹۸۶ حدود ۶۱۹۷۰۰ نفر بوده که این رقم تقریباً مشابه سال قبل می‌باشد. نیروی شاغل در بخش ساختمان از سال ۱۹۸۴ به

یکی از مسائل مهمی که امارات متحده عربی با آن مواجه است، وابستگی جامعه تجاری دویی به وضعیت اقتصادی ایران است. بطوریکه صادرات مجدد به ایران از ۱/۲۸ میلیارد درهم در سال ۱۹۸۰ به ۱۹۰ میلیون درهم در سال ۱۹۸۲ رسید و همین امر سبب ورشکستگی برخی از بازرگانان امارات گردید.

حاضر حدود ۶۷/۵ درصد از نیروی کار انسانی امارات از کشورهای هندوستان و پاکستان تأمین شده‌اند.

سهم هزینه‌های مصرفی و سرمایه‌ای در تولید ملی:

هزینه‌های مصرفی دولت از ۲۲ میلیارد درهم در سال ۱۹۸۲ به ۱۷/۷ میلیارد درهم در سال ۱۹۸۴ کاهش یافته و این رقم در سال ۱۹۸۷ به ۱۹/۲ میلیارد درهم رسیده است. هزینه‌های مصرفی معمولاً با

بعد همچنان رو به کاهش و بعکس نیروی انسانی شاغل در بخش خدمات دولتی رو به افزایش بوده و در سال ۱۹۸۶ به ۱۰۴۹۰۰ نفر رسیده است. در جهت محدود نمودن استخدام ملیت‌های مختلف در این کشور اقداماتی صورت گرفته اما تاکنون بطور منسجم به مرحله اجرا نیامده است. بعنوان مثال پیشنهاد شده که شرکتها متعهد شوند پرسنل مورد نیاز خود را تا سقف ۲۰ درصد از نیروی‌های بومی تأمین نمایند ولی در عمل چنین کاری صورت نگرفته است. همچنین وزارت کار و امور اجتماعی قوانینی را در

کنترل‌هایی که در زمان توزیع بودجه بر روی وزارتخانه‌ها - آنهم بصورت ماهانه - صورت می‌گیرد محدود می‌گردد. هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی نیز با وجودیکه در بین سالهای ۱۹۸۲ - ۸۵ بطور متوسط ۲۷ میلیارد درهم بود اما بشدت افزایش یافت و در سالهای ۱۹۸۶ و ۱۹۸۷ بترتیب به ۳۰ و ۳۱ میلیارد درهم رسید. تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در سال ۱۹۸۶ به پایین‌ترین حد خود در طول دهه ۸۰ (۲۲/۱ میلیارد درهم)

کاهش یافت. اما در سال ۱۹۸۷ با اندکی افزایش به ۲۳ میلیارد درهم رسید.

ویژگیهای اصلی بودجه دولت:

بانک مرکزی امارات متحده عربی، سه گونه آمار برای ترکیب هزینه‌ها و درآمدها ارائه می‌کند: یکی، حسابهای یکجا^۱ برای دولت فدرال که ترکیبی از بودجه امارتهای ابوظبی، دویبی، شارجه و رأس الخیمه است.

سهم هریک از بخشهای مختلف اقتصادی در تولید ناخالص داخلی (درصد)

۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	
۲	۲	۱	۱	۱	۱	کشاورزی، دام، ماهیگیری شکار و معدن:
۲۷	۳۲	۴۴	۴۶	۴۴	۴۹	نفت خام
-	-	-	-	۰/۳	۰/۲	سایر
۱۰/۷	۱۰	۹	۹/۹	۸/۹	۸/۸	صنعت
۳	۳	۲/۱	۲/۱	۲	۱/۶	آب و برق
۱۰/۶	۱۰	۸/۷	۱۰	۱۰/۷	۹/۶	ساختمان
۱۱/۳	۱۳/۶	۷/۹	۸/۶	۹/۶	۹/۱	تجارت و هتل داری
-	-	-	-	-	۲/۸	حمل و نقل و ارتباطات
۶/۷	۱۰/۸	۱۰/۱	۱۰/۵	۱۰/۸	۸/۲	امور مالی و بیمه و اموال غیرمنقول
۱۵	۱۷	۱۱	۱۰	۹/۹	۸/۲	خدمات دولتی
-	-	-	-	۱/۲	۲/۲	سایر خدمات
-	-	-	-	-	۲	مالیاتهای غیر مستقیم و سوسیدها
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع کل

EIU, Country Profile, UAE, 1988 - 89 (London: EIU, Pub. 1989).

مأخذ:

(1): Consoli dated Accounts

درآمد نفت که بیش از ۹۰ درصد از کل درآمدهای ارزی کشور را تشکیل می‌دهد، از ۱۹/۵ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۰، متعاقب کاهش شدید قیمت‌های نفت به ۸۷۲۱ میلیون دلار در سال ۱۹۸۷ رسید.

حجم و ترکیب ذخایر ارزی و غیر ارزی:

کل ذخایر کشور (باستثنا طلا) بیش از دو برابر گردیده و از رقم ۲۲۸۶/۹ میلیون دلار در سال ۱۹۸۴ به ۴۷۲۵/۳ میلیون دلار در سال ۱۹۸۷ بالغ گردیده است. این افزایش بیشتر تحت تأثیر ذخایر ارزی در همین دوره می‌باشد که از رقم ۲۰۰۴/۳ میلیون دلار به ۴۳۸۶/۵ میلیون دلار افزایش یافته است. کل ذخایر امارات متحده عربی تا اوت سال ۱۹۸۸ بالغ بر ۴۰۴۱/۳ میلیون دلار بوده است. همچنین ارزش ذخایر طلا در این کشور در همین سال ۱۸۴/۶ میلیون دلار می‌باشد که نسبت به سنوات گذشته تغییری نکرده است. در بین سال‌های ۱۹۸۴ - ۸۷ کل ذخایر رسمی امارات متحده عربی از رقم ۲۴۷۱/۵ میلیون دلار به ۴۹۰۹/۹ میلیون دلار رسیده که تقریباً دو برابر شده است.

حجم کمک‌های و وام‌های دریافتی و پرداختی خارجی:

کمک‌های بین المللی امارات متحده عربی تا سال ۱۹۸۲، عامل مهمی در تراز پرداخت‌های این کشور بحساب می‌آمدند. در سال ۱۹۸۱

دوم، بودجه دولت فدرال و سوم بودجه ابوظبی. از نظر منبع تأمین درآمدها و اولویت هزینه‌ها بین این سه نوع بودجه تفاوت وجود دارد. از آنجا که ابوظبی از سال ۱۹۷۹ حساب درآمدهای خود را بصورت تفکیکی منتشر نساخته است، حساب‌های یکجا روشن‌ترین نوع این بودجه است و بودجه فدرال نیز اغلب از طریق کمک‌های داوطلبانه ابوظبی و دویبی تأمین می‌گردد. در سال ۱۹۸۷، درآمدهای نفتی حدود ۸۲/۳ درصد از کل درآمدهای ثبت شده در حساب‌های یکجا را در بر می‌گرفته که نتیجتاً ۱۵/۴ درصد افزایش را در درآمدهای عمومی سال‌های ۱۹۸۶ تا ۱۹۸۷ نشان می‌دهد. هزینه‌ها نیز بقیمت اسمی اندکی افزایش یافت و در سال ۱۹۸۷ هزینه جاری بیش از ۷۶ درصد از کل هزینه‌ها را بخود اختصاص داده بود که در مقایسه با رقم ۷۳ درصد در سال ۱۹۸۶، ۴/۱ درصد افزایش را نشان می‌دهد. اکثر کسری بودجه نیز از طریق استقراض از بانک‌های بازرگانی داخلی تأمین شده است.

دولت استقراض خارجی جهت تأمین کسری بودجه سال ۱۹۸۷ را که ۳۳۵۵ میلیون درهم بود ممنوع اعلام کرد.

حجم و ترکیب ذخایر ارزی و غیر ارزی

واحد: میلیون دلار

۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	
۴۰۴۱/۳	۴۷۲۵/۳	۳۳۶۹/۹	۳۲۰۴/۳	۲۲۸۶/۹	کل ذخایر استثناء طلا:
۱۰۵/۱	۱۱۳/۲	۹۳/۵	۷۵	۶۴/۷	حق برداشت مضمون
۱۸۴/۱	۲۲۵/۶	۲۲۱/۴	۲۲۱/۵	۲۱۷/۹	ذخیره در صندوق بین المللی بول
۳۷۵۲/۱	۴۳۸۶/۵	۳۰۵۴/۹	۲۹۰۷/۸	۲۰۰۴/۳	ارز
۱۸۴/۶	۱۸۴/۶	۱۸۴/۶	۱۸۴/۶	۱۸۴/۶	طلا (ارزش ملی)
۴۲۲۵/۹	۴۹۰۹/۹	۳۵۵۴/۵	۳۳۸۸/۹	۲۴۷۱/۵	کل ذخایر رسمی
۱۳۳۴۴/۷	۱۳۱۸۸/۷	۱۳۴۷۶	۱۲۰۷۰/۱	۱۲۱۰۰/۶	سرده بولی بانکها : دارائتها
۴۸۴۴/۶	۴۷۸۹/۹	۴۹۵۴/۹	۵۴۲۲/۶	۵۶۶۶/۵	سدهها RLB _g (۲)
۴۷۰/۶	۴۴۸/۱	۴۹۸	۵۴۰/۶	۴۵۹/۵	دارائتها
۲۲۷/۲	۲۵۹/۲	۲۳۹	۳۰۸/۷	۳۳۲/۷	سدهها

۱- تا ماه اگوست تعیین گردیده است. ۲- Restrictd Licence Banks برای توضیح بیشتر به

بحث مربوط به بانکداری مراجعه شود. *گام علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*

EIU, *Country Profile UAE*, (London: EIU, Pub. 1988—89).

مأخذ:

بغداد، این کشور ملزم گردیده بود که سالیانه چند صد میلیون دلار به کشورهای خط مقدم^۱ (سوریه و اردن) و همچنین به لبنان و سازمان آزادیبخش فلسطین (PIO) پرداخت نماید (البته کاملاً مشخص نیست که این سازمان از سال ۱۹۸۴، چه میزان

کل هدایا و وامهای رسمی این کشور بیش از ۹/۶ میلیارد درهم بود اما تا سال ۱۹۸۵ این رقم به ۱/۹ میلیارد درهم کاهش یافت. این کمکهای عمدتاً هم در سطح بین المللی و هم به کشورهای عربی تحت عنوان پان عرب (Pan Arab) صورت می گرفت.

جدای از تعهدات به مؤسسات سرمایه-

گذاری پان عرب، براساس قرارداد سال ۱۹۷۸

(1): Confrontation States.

این صندوق بمیزان قابل توجهی فروکش نماید. بویژه که در سال ۱۹۸۳ حجم این کمکهای تنها در دو وام خلاصه می گردید. اما در سامبر سال ۱۹۸۶، صندوق اعلام نمود که ۸۸ فقره وام را به ۴۲ کشور اعطا نموده که حجم کل آن بالغ بر ۴۰۲۴ میلیون درهم بوده است. همچنین مبلغی حدود ۲۵۵۸ میلیون درهم بعنوان وام و هدایا توسط دولت

کمک دریافت نموده است). قرارداد بغداد در اواخر سال ۱۹۸۸ به پایان رسید.

صندوق ابوظبی برای توسعه اقتصادی عرب (Adfaed) در سال ۱۹۷۱ تأسیس گردید، لیکن این وامها به کلیه کشورهای در حال توسعه اعم از عرب و غیر عرب تعلق می گیرد. کاهش درآمدهای نفتی ابوظبی از آغاز دهه ۱۹۸۰ سبب گردید تا فعالیتهای

درآمد سرانه امارات متحده عربی که در سال ۱۹۸۱ رقمی بالغ بر ۳۱۱۲۱ دلار بود، پس از کاهش قیمتهای نفت در سال ۱۹۸۶ به پایین ترین حد خود پس از سال ۱۹۷۴ یعنی ۱۵۴۵۵ دلار رسید.

ابوظبی به این صندوق اعطا شده است. در حدود ۵۲ درصد از مبالغ خرج شده از این منبع از طریق وامهای این صندوق، ۲۳/۵ درصد از طریق وامهای دولتی، ۱۰/۷ درصد در قالب پروژه های داخلی، ۱۰/۳ درصد بعنوان هدایای دولتی و مشارکت در سهام و ۳/۵ درصد هم در چارچوب کمکهای فنی داده شده اند. قابل ذکر است که حدود ۷۵ درصد از وامهای صندوق به کشورهای عربی تخصیص یافته است. در سال ۱۹۸۸ صندوق وامی به میزان ۷۵ میلیون دلار به مصر، بمنظور احیای اراضی آن کشور اعطا نمود. سرمایه اولیه صندوق ۲ میلیارد درهم بوده است که مرتب توسط دولت ابوظبی تأمین مجدد می گردد. در حال حاضر کل سرمایه سپرده شده به این صندوق حدود ۸ میلیارد درهم می باشد.

کشاورزی:

با وجودیکه بخش کشاورزی سهم اندکی از تولید ناخالص داخلی (۱/۹ درصد در سال ۱۹۸۷) را بخود اختصاص می دهد اما سهم عمده ای از هزینه فدرال و هزینه داخلی دولت را در بر می گیرد. مساحت زمینی که به کشاورزی اختصاص یافته در طول دهسال پس از سال های ۱۹۷۳ - ۷۴ بیش از دو برابر شده و به حدود ۳۲۰ هزار هکتار رسیده لیکن تنها ۳۰ هزار هکتار آن به زیر کشت رفته است. توسعه کشاورزی به علت فقدان آب، شدیداً محدود شده است. بازندگی نیز در این کشور بسیار نامنظم است و متوسط سالانه آن بین ۶۰ تا ۱۰۰ میلی متر می باشد. حداقل ۸۰ درصد از سرزمین امارات متحده عربی صحرای شنی است و قسمت اعظم باقیمانده آن نیز زمین غیر قابل کشت است.

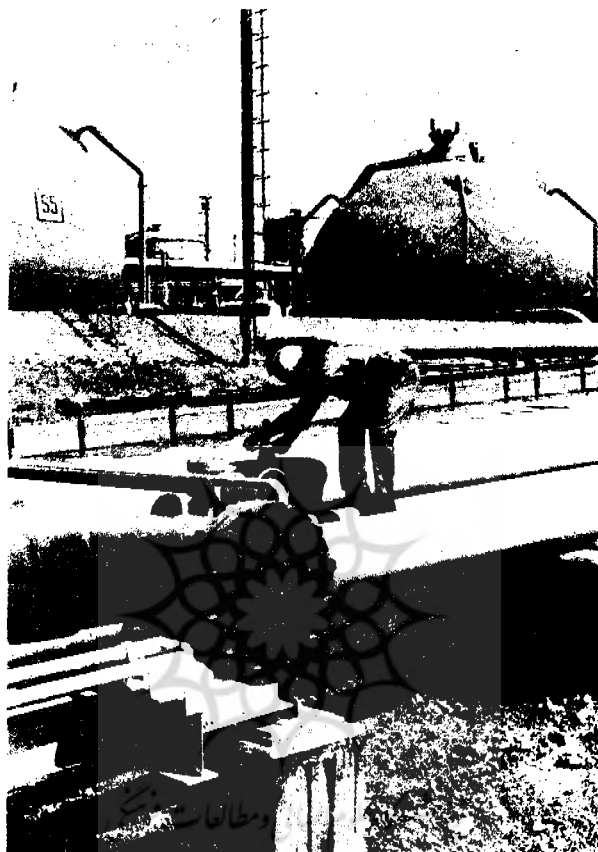
از اوایل دهه ۱۹۸۰، بر اساس یک برنامه ریزی سه ساله حدود یک میلیارد درهم به بخش کشاورزی اختصاص یافته که هدف آن دو برابر نمودن تولید مواد غذایی بوده است اما واقعاً تعیین اینکه تا چه میزان در این زمینه خرج شده مشخص نیست. همچنین این کشور هنوز مبالغ هنگفتی

صرف سوبسید محصولات مختلف کشاورزی می کند و سرمایه گذاری در مراکز تحقیق و توسعه خدمات انجام داده است. از طرف دیگر تلاشهایی نیز در جهت برخورد واقع بینانه در این بخش صورت گرفته و بخشهایی نظیر پرورش دام مورد حمایت قرار گرفته اند. مسئله اساسی که امارات متحده عربی با آن مواجه است، واردات این کشور از کشورهای عضو شورای همکاری خلیج (GCC) و بویژه عربستان سعودی است که این کشورها مبالغ هنگفتی را صرف سوبسید در فروش محصولات داخلی خود می کنند که همین امر سبب غیر قابل رقابت بودن تولیدات داخلی این کشور با محصولات وارداتی گردیده است.

در سال ۱۹۸۲ مقامات رسمی اظهار داشتند که کل تولید میوه و سبزی به ۳۴۳۵۰۰ تن رسیده است که مقداری از این تولید بعلت عدم مراقبت و نگهداری صحیح و توزیع به موقع آن از بین رفت و از اینرو در سال ۱۹۸۳ شرکت عمومی تولید کشاورزی جهت مراقبت از سبزیجات مازاد و تقسیم بین امیرنشین ها و بسته بندی و ذخیره سازی ایجاد گردید. بطور کلی در بین سالهای ۱۹۷۹ - ۸۵ تولید محصولات کشاورزی، شش برابر شده است.

تا سال ۲۰۰۰ تقریباً ۳ میلیون کارگر مهاجر خارجی و ۹۷۹۰۰۰ نفر کارگر بومی در امارات متحده عربی وجود خواهد داشت.

کل ذخایر ارزی امارات متحده عربی در سال ۱۹۸۷، ۳/۴۷۲۵ میلیون دلار بوده است.

گوجه فرنگی، کلم، بادنجان، گل کلم و کدو بدست آورده اند که در مواقعی از سال مواجه با مازاد تولید هستند اما واردات این نوع محصولات هنوز در فصل تابستان مورد نیاز است. هندوانه و خربزه نیز در این کشور کشت می شود. در سال ۱۹۸۶، تولید هندوانه بالغ بر ۷۲ هزارتن و تولید خربزه ۳۴ هزارتن بوده است.

تولیدات میوه عمدتاً شامل ۵۰ هزارتن

امارات متحده عربی کشت گندم را در ایستگاه العوهلا (AL-Oha) درالعین آزمایش کرده، اما کیفیت این محصول خوب نبوده است. اکنون مشخص گردیده که خودکفایی تنها برای برخی از مواد غذایی قابل دستیابی است و واردات مواد غذایی هنوز روبه افزایش است.

کشاورزان داخلی بیشترین موفقیت خود را در ارتباط با تولید پنج نوع سبزی شامل:

خرما و حدود ۵۶۰۰ تن مرکبات و ۳۷۰۰ تن انبه می باشد. یک کارخانه کنسرو سبزی در فوریه سال ۱۹۸۶ درالعین با ظرفیت تولید روزانه ۱۲ تن راه اندازی شده است. تولید دام و طیور در بین سالهای ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۵، ۳۵ درصد افزایش یافته و به ۴۶۰۰ تن رسیده است، که ۷۰ درصد از مصرف داخلی را تأمین می کند. با وجودیکه پرورش دام بعلت آب و هوای نامساعد (درجه حرارت بالا و رطوبت زیاد) محدود گردیده اما شرکت عربی توسعه دام - که مقر آن در دمشق میباشد - اقدام به تولید لبنیات در رأس الخیمه نموده است حدود ۶۰ درصد از

لبنیات مورد نیاز هنوز وارداتی است اما تولید داخلی شیر از رشد یکنواختی برخوردار بوده است. پرورش مرغ و خروس نیز با رشد همراه بوده لیکن مانند سبزی با مشکل رقابت با واردات ارزان مواجه است. مرغداریها عمدتاً در شارجه، رأس الخیمه و ام القوین متمرکز شده اند و ظرفیت تولید تخم مرغ آنها بین ۱۲ تا ۴۵ میلیون تخم مرغ در سال است. تولید داخلی تخم مرغ در سال ۱۹۸۵ حدود ۷۵ درصد از تقاضا را پاسخ داده در حالیکه گوشت مرغ تولیدی تنها ۱/۳ از مصرف ۳۰ هزار تنی سالانه امارات متحده عربی را تأمین نموده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

منابع و مآخذ:

1. EIU - Country Profile, United Arab Emirates 1988-89 (London: EIU, Pub., 1988).
2. O.P.C. Annual Statistical Bulletin.
3. The Europa Yearbook 1988, A world Survey, Europa Publications Limited - 1988.
4. ...

۴ - مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، نظری اجمالی به امارات متحده عربی (تهران: دیماه ۱۳۶۴).